

L.dz. 05/26/23

**Szanowna Pani
Senator Maria Koc
Przewodnicząca
Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
Senat RP**

Szanowna Pani Przewodnicząca!

W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi Senatu RP, obejmującymi rozpatrzenie ustawy o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (druk senacki nr 906), uprzejmie przedstawiam następujące propozycje poprawek do **artykułów 5 i 19** powołanej wyżej ustawy.

- I.** W art. 5 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych po punkcie 2) dodać punkt 3) o następującej treści:

„3) w art. 19 po ustępie 6 dodaje się ustęp 7 w brzmieniu:

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku, gdy zbywane lub obciążane rzeczy lub prawa majątkowe uprzednio nabyte zostały na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego.”

- II.** Art. 19 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych otrzymuje nowe brzmienie w miejsce dotychczasowego:

„Art. 19.

1. Do nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie art. 5, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu dotychczasowym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Art. 19 ust. 7 dodany do ustawy zmienianej w art. 5, stosuje się jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony, lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, ma być zbycie lub obciążenie rzeczy lub praw majątkowych uzyskanych na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego po dniu 31 grudnia 2006 roku.”

Uzasadnienie

Na wstępie podkreślić należy, że Krajowa Rada Notarialna na etapie prac sejmowych nie miała możliwości zgłoszenia uwag i propozycji poprawek do wymienionej wyżej ustawy, gdyż nie uzyskała żadnej informacji o toczących się w tym zakresie pracach legislacyjnych. Tymczasem w polskim systemie prawa to notariusze, jako płatnicy pobierają podatek od spadków i darowizn w zakresie dokonanych w formie aktu notarialnego:

- 1) umowy darowizny,
- 2) umowy nieodpłatnego zniesienia współwłasności lub ugody w tym przedmiocie,
- 3) umowy nieodpłatnego ustanowienia służebności,
- 4) umowy nieodpłatnego ustanowienia użytkowania.

Do notariuszy również skierowany jest restrykcyjny przepis art. 19 ust. 6 ustawy o podatku od spadków i darowizn, zgodnie z którym jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, ma być zbycie praw do spadku albo **zbycie lub obciążenie rzeczy lub praw majątkowych uzyskanych tytułem, określonym w art. 1**, notariusz może dokonać tych czynności **tylko za uprzednią pisemną zgodą naczelnika** urzędu skarbowego albo po przedstawieniu zaświadczenia wydanego przez naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającego, że nabycie jest zwolnione od podatku lub że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia.

Prowadzenie wymienionych wyżej czynności sprawdzających przez notariusza w odniesieniu do nabycia rzeczy oraz praw majątkowych na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego wydaje się być zbędne, gdyż notariusz w tym zakresie dubluje czynności sprawdzające dokonywane przez organ podatkowy.

Organ podatkowy otrzymuje bowiem odpis lub wypis każdego aktu notarialnego będącego podstawą nabycia rzeczy oraz praw majątkowych, o których mowa w art. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn, do siódmego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym sporządzono taki akt notarialny.

Od dnia 1 marca 2023 r., zgodnie z art. 84a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa termin doręczenia wypisu takiego aktu notarialnego zostanie skrócony do siedmiu dni od dnia sporządzenia aktu notarialnego.

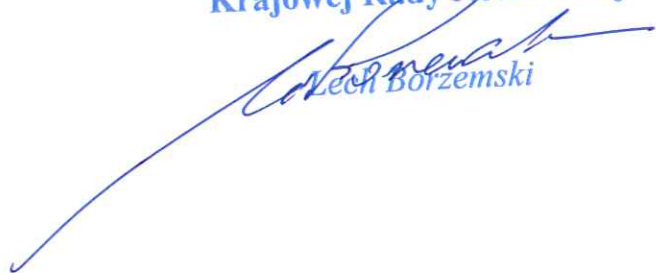
W takim stanie prawnym uzależnienie sporządzenia aktu notarialnego lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, których przedmiotem ma być zbycie lub obciążenie rzeczy lub praw majątkowych uzyskanych tytułem, określonym w art. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn, w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego, **stanowi zbędną barierę administracyjną i prawną dla stron czynności notarialnych**. Organ podatkowy w ciągu siedmiu dni od dnia sporządzenia czynności notarialnej, będącej podstawą nabycia takich rzeczy lub praw majątkowych, otrzyma bowiem wypis aktu notarialnego i może podjąć czynności sprawdzające dotyczące tego nabycia. Podkreślić też należy, że praktycznie przy wszystkich umowach zawartych w formie aktu notarialnego, w tym przede wszystkim przy umowach darowizn, umowach zniesienia współwłasności i umowach zniesienia współwłasności tytułem nieodpłatnym, notariusz jest

płatnikiem podatku od spadków i darowizn i na własną odpowiedzialność podejmuje decyzję, czy pobrać wymagany podatek, czy też uznać, że czynność podlega zwolnieniu od podatku. Tytułem przykładu wskazać należy następującą sytuację, która obrazuje ogromne utrudnienia dla obywateli: rodzice darują swojemu dziecku działkę budowlaną i nabycie takiej rzeczy przez obdarowanego jest obecnie całkowicie zwolnione od podatku, co notariusz stwierdza w akcie notarialnym, a jego odpis doręcza naczelnikowi właściwego urzędu skarbowego; pomimo tak jasnej sytuacji, jeżeli obdarowany będzie chciał na przykład rok później zbyć otrzymaną w darowiźnie działkę budowlaną, notariusz nie może dokonać takiej czynności bez uprzedniej zgody naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającej zwolnienie podatkowe!!! Jak wskazano wyżej tego rodzaju procedura nie tylko znacząco utrudnia życie obywatelom, gdyż na zaświadczenie czeka się około 7 dni i trzeba za nie zapłacić, ale przede wszystkim jest całkowicie zbędna z punktu widzenia ochrony interesów finansowych państwa.

Artykuł 19 ust. 6 ustawy o podatku od spadków i darowizn w obecnym brzmieniu obowiązuje od dnia 1 stycznia 2007 r. Poprzednio obowiązek kontrolny notariusza dotyczył tylko i wyłącznie rzeczy lub praw majątkowych nabytych uprzednio w drodze dziedziczenia. Zatem, żeby proponowany przepis art. 19 ust. 7 ustawy o podatku od spadków i darowizn wywołał zamierzony skutek w obrocie rzeczami i prawami majątkowymi uzyskanymi tytułem, określonym w art. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn, konieczne jest wprowadzenie normy intertemporalnej proponowanej w art. 19 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych.

Z wyrazami szacunku i powagi!

Prezes
Krajowej Rady Notarialnej

Lech Borzemski

